

איך לקיים שיעור ארגון

זהו שיעור המשך טבעי לשיעור הקודם, כי הוא עוסק בלדעת מהי הפעולה הבאה שיש לבצע. גם הפעם הכוונה היא שתחושת המטרה הברורה תתפרס את מקומה של תחושת הריחוף. הארגון לא צריך להיות מורכב, אבל עליו להיות חד-משמעי; יש לעשות מאמץ מכוון לבנות תוכנית, כך שבכל מצב החשוב ידע מהי הפעולה הבאה שעליו לבצע.

איך אני מארגן את זה?

הפעולה השנייה היא לבחון את המצב ולבנות תוכנית ברורה. השיעור אינו מנסה להדגים תוכנית טובה מהי. הרי זה קשה ואף מזויף במידה רבה להכתיב כללי תכנון שיכסו כל מצב אפשרי מבלי שאלו יהיו מסובכים ומבלבלים כתוצאה מכך. החשוב הוא עצם ביצוע הפעולה – עריכת התוכנית – כל תוכנית. זוהי התקדמות רבה לעומת מצב של פעולה ללא תוכנית ותוך ריחוף מרעיון לרעיון.

על השיעור להתחיל בדוגמה מקומית. למשל, המורה יכול לשאול: "נניח שאני רוצה לשפר את ארוחות בית-הספר - כיצד עלי לארגן את חשיבתי בנושא זה?"

הנה הצעה לתשובה:

מהן המטרות (שמ"י)?

מהן העדיפויות (ער"ב)?

מהם הגורמים המעורבים (שכ"ג)?

מהן האפשרויות והברירות העומדות בפנינו (חא"ב)?

איך אבחר את מערך הפעולה הטוב ביותר?

הערות כגון "לבקש מהתלמידים להשמיע את טענותיהם ואת רצונותיהם" באות תחת הכותרת שמ"י (המטרה היא לרצות את התלמידים) או ער"ב.

הנקודה החשובה היא לבנות מבנה ארגוני, גם אם נראה שהדרך השגרתית לחשוב על משהו הופכת זאת למיותר.

תרגול

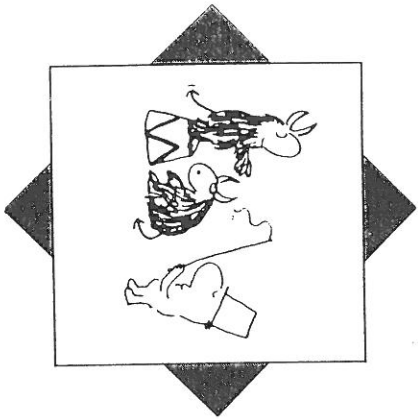
(ראו את קטע התרגול בכרטיס העבודה של התלמיד)

התלמידים עובדים בקבוצות, אבל בתרגילים מסוימים המורה יכול לבקש מהם לעבוד כיחידים.

* משימת הארגון דומה למשימת בניית אסטרטגיית חשיבה. בספר "הכיתה החושבת" מאת טישמן, פרקינס וג'יי, בהוצאת מכון ברנקה וייס, 1996 - ש.ד.

אז/אקי זי-מון - קורס חשיבה 2: ארגון
 כרטיסי עבודה לתמייד

7. ארגון

מטרת הארגון היא למעט בלבול, אם אדם יודיע מה צריך לעשות, מה נעשה כרגע, ומהו הדבר הבא שיש לעשות - אדם, כמו הנחלה, מאורגנים.

הפעלה

שאלו את השאלה:

כיצד אארגן את זה?

החשוב הוא לערוך תוכנית כלשהי, התוכנית יכולה לכלול ראשי-פרקים, שאלות או פעולות. כאשר כבר קיימת תוכנית כלשהי, בתו אותה שוב כדי לראות מה החסרונם והיכן ניתן לפשט אותה, ורק אז תשכתבו אותה. תוכנית יכולה להיות קצרה מאוד.

דוגמה:

כיצד נגדל יותר מזון?

בעיה: שפ"צ (פעולה)

מא"צ (פעולה)

קשיים (ראשי-פרק)

מהן השיטות השמקשות ביותר? (שאלה)

אז/אקי זי-מון - קורס חשיבה 2: ארגון
 כרטיסי עבודה לתמייד

תרגיל

1. משימתו שליו בתודר נותר בחוקה. כיצד ניתן להתמודד עם בעיה זו?
2. קבוצת כדורגל שתלחמה מאוד ממתחיה פתאום להפסיד. אילו היית ממל הקבוצה, כיצד היית מארגן את חשיבתך בדיון?
3. ברדסה יש יותר מהנחיות מאשר בכל ארץ אחרת. האם ליעצם זה טוב? כיצד הייתם מאורגנים את חשיבתכם על-מנת להגיע למסקנה?
4. מערכת הקשר של מטוס מתקלקלת והדבר הופך להיות מסוכן, כי אין כל אפשרות לקבל חיראות ממנהל המפקח. כיצד יארגנו פסחי חיסיות את חשיבתם ברחם לבעיה זו? *
5. כיצד תארגנו את בעיית בחירת מקצוע?
6. מחירי המזון מאמרים לפתע והמשפחה מתישבת על-מנת לחשוב מחדש על חוצאותיה. אם המשפחה מארגנת את חשיבתה כך:
 - נותרו החוצאות (ניתוח מא).
 - ער"צ
 - מהו החוצאות שניתן לקצץ?
 - תל"ת.
- אב המשפחה חושב אחרת:
 - מא"צ (לנגב כלל החוצאות השונות)
 - חוצאות חיוניות
 - לחשיות את החוצאות עם תברים
 - מח"א (של המשפחה).
- הערך את החשיבה של שניכם ואמרו איזו מהן נראית לך יותר.
7. בניית-הספר יש מספר תלמידים שהלומדים כנראה אינם מעניינים אותם והם מפריעים בניתח. אילו היית עלך לספל בבעיה, כיצד היית מארגן את חשיבתך?
8. בארצות רבות אין די רופאים. כיצד הייתם מתחילים לפתור בעיה זו? רשמו ראשי-פרקים לארגון החשיבה שלכם והציעו גם פתרון. *

תהליך

דין

- האם גם כאשר את צורכים לפתור בעיות קטנות עלינו לתכנן את חשיבתנו?
- במקרה בו יש צורך בחשיבה מחירה, האם תכנן הוא בחינת בזבוז זמן?
- אם תוכניות שונות יכולות לפעול במידה שווה של החלטה, מה הטעם בכלל בתוכנית?
- אילו תוכניות טובות יותר, ארוכות או קצרות?

4-1. בחרו באחד מתוך ארבעת התרגילים האלה. הקצו 4-5 דקות לעבודה בקבוצות ואז בקשו מכל קבוצה להציג את התוכנית הארגונית שלה - ללא הערות. נשמו תוכניות אלו וערכו דיון קצר במטרה למצוא את הדמיון ואת השוני בין התוכניות השונות. על המורה לצקת את התשובות השונות לתוך תבניות ברורות תוך שהוא מבחין בין פעולות, כותרות ושאלות.

5. תרגיל זה ניתן לבצע בקבוצות או כיחידים. הקצו לכך 4 דקות. אם התרגיל מבוצע על-ידי יחידים, המורה מבקש משניים-שלושה תלמידים להציג את תוכניתם הארגונית ואז מעיר (או מבקש מהתלמידים להעיר) על תוכניות אלו.

6. תרגיל זה מתבצע בקבוצות. אלו מבקרות ומעירות את הערותיהן על שתי התוכניות הארגוניות המוצגות בכרטיס העבודה של התלמיד. עליהן גם לציין איזו תוכנית הם מעדיפים ומדוע. הקצו לכך 4 דקות.

הצעה:

האם: עדיף אולי לשקול תחילה כמה כסף עומד לרשותכם ואז לבצע פעולת ער"ב, ואחריה תו"ת.

8-7. בחרו בתרגיל אחד מתוך שני התרגילים הללו. הקבוצות עובדות על התרגיל במשך 3-4 דקות, ואז כל קבוצה מציגה את תשובתה. על המורה להבהיר מפורשות שכאן מתמקדים בארגון החשיבה על הבעיה ולא בהתמודדות איתה.

הצעות:

תרגיל 7: מח"א של התלמידים הנוכחים האם ניתן לשנות את המצב?
חא"ב הבדק מה ניתן לעשות בנדון
חש"מ על ההחלטה.

תרגיל 8: לנתח את הבעיה (ניתוח מ.א.)
למצוא דרכים אחרות לבחון את הבעיה
שכ"ג
לבנות תוכנית.

תהליך*

(ראו את קטע התהליך בכרטיס העבודה של התלמיד)

- עריכת דיון פתוח של הכיתה כולה, שבו התלמידים מייצגים את עצמם ולא קבוצה כלשהי.
- האם גם כאשר אנו צריכים לפתור בעיות קטנטנות עלינו לתכנן את חשיבתנו?
 - במקרה בו יש צורך בחשיבה מהירה, האם תכנון הוא בבחינת בזבוז זמן?
 - אם תוכניות שונות יכולות לפעול במידה שווה של הצלחה, מה הטעם בכלל בתוכנית?
 - אילו תוכניות טובות יותר, ארוכות או קצרות?

* תשומת לב המורים מופנית לקורס חשיבה 6 שבו מוצגת אסטרטגיית ארגון כללית בחשיבה - מרץ-תיפקד - ד.ש.